

Závěrečná zpráva Akreditační komise o hodnocení doktorských studijních programů na Fakultě architektury Českého vysokého učení technického v Praze

únor 2013

O zahájení hodnocení doktorských studijních programů (dále DSP) rozhodla Akreditační komise (dále AK), která dle § 84 odst. 1 písmeno a) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), pečuje o kvalitu vysokoškolského vzdělávání a všestranně posuzuje vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou, uměleckou další tvůrčí činnost vysokých škol na svém zasedání ve dnech 13. – 15. září 2010.

Účelová pracovní skupina (dále ÚPS), kterou AK pro hodnocení DSP na Fakultě architektury (dále FA) Českého vysokého učení technického v Praze (dále ČVUT) jmenovala, pracovala ve složení:

prof. PhDr. Lubomír Slavíček, CSc. – předseda, prof. PhDr. Vojtěch Lahoda, CSc., prof. MgA. Vladimír Tichý, CSc., prof. MgA. Noemi Zárubová, doc. PhDr. Petr Kratochvíl, CSc., prof. PhDr. et PaedDr. Jindřich Vybíral, CSc.

Návštěvy na fakultě se dne 21. 9. 2012 za ÚPS zúčastnili prof. PhDr. Lubomír Slavíček, CSc., prof. PhDr. Vojtěch Lahoda, CSc., prof. MgA. Vladimír Tichý, CSc., prof. MgA. Noemi Zárubová, doc. PhDr. Petr Kratochvíl, CSc. a Mgr. Dagmar Kaplanová (pracovnice sekretariátu AK).

Za FA ČVUT se jednání zúčastnili: děkan prof. Ing. arch. Zdeněk Zavřel, proděkan pro vědu a výzkum prof. Ing. arch. Matuš Dulla, DrSc., koordinátorka doktorského studia doc. Ing. arch. Irena Fialová, garanti jednotlivých DSO prof. Ing. arch. Akad. arch. Václav Girsá, prof. Ing. arch. Karel Maier, CSc., doc. Ing. Karel Lorenz, CSc., prof. Ing. arch. Ladislav Lábus, zástupce studentů Ing. arch. Jaromír Hainc a referentka odd. pro vědu a výzkum Jarmila Křivánková.

Úvod

Zpráva vychází ze „Sebehodnotící zprávy o uskutečňování doktorských studijních programů (dále DSP)“ zpracované precizně a přehledně na základě „Dotazníku pro hodnocení akreditovaných činností – doktorské studijní programy“, dalších podkladových materiálů zpracovaných fakultou, z veřejně dostupných informací (zejména podrobných a dobře strukturovaných informací na webových stránkách) a z poznatků, které vyplynuly z návštěvy. Na místě byla ÚPS předložena následující dokumentace – studijní a zkušební řád, kompletní studijní dokumentace všech studentů, zápisy zasedání Vědecko-umělecké rady se schválením akreditačních žádostí, popř. schválením zkušebních komisí; zápisy ze zasedání oborových rad, materiály vztahující se k obhajobám doktorských disertací, disertační práce v tištěné podobě včetně posudků oponentů. Předložená dokumentace byla shledána v naprostém pořádku a je na fakultě řádně archivována.

Přehled akreditovaných DSP / DSO

Název DSP	Název DSO
Architektura a urbanismus	Architektura, teorie a tvorba
Architektura a urbanismus	Urbanismus a územní plánování
Architektura a urbanismus	Dějiny architektury a památková péče
Architektura a urbanismus	Architektura, stavitelství a technologie

Na FA ČVUT je akreditován jeden DSP *Architektura a urbanismus* se čtyřmi DSO: *Architektura, teorie a tvorba*, *Urbanismus a územní plánování*, *Dějiny architektury a památková péče* a *Architektura, stavitelství a technologie*. Všechny DSO se standardní dobou studia 4 roky jsou od roku 2010 akreditovány v českém a v anglickém jazyce, v prezenční a kombinované formě studia; platnost akreditace je do 31. 5. 2018.

DSP se na FA ČVUT řídí jednotnými předpisy ČVUT v Praze, Studijním a zkušebním řádem ČVUT, předpisy upravujícími doktorské studium na ČVUT a dalšími informacemi o doktorském studiu na fakultě, které jsou přehledně zveřejněny na webových stránkách FA ČVUT. Zde jsou k dispozici rovněž všechny důležité údaje vztahující se k podobě a podmínkám přijímacího řízení a ke studiu, k jeho náplni i k povinnostem, které musí student v průběhu svého doktorského studia splnit – předměty doktorského studia, jejich stručné anotace, aktualizované pro každý akademický rok, stejně jako přehled povinností studenta doktorského studia (odděleně pro první a vyšší ročníky) včetně potřebných formulářů pro hodnocení studia, žádostí o státní zkoušku a povolení obhajoby disertační práce, respektive žádostí o přerušení nebo prodloužení studia či změny formy studia.

Na stejném místě je zveřejněn rovněž seznam všech disertací, stejně jako anotace a fulltexty příspěvků doktorandů z workshopů-kolokvií z let 2011 a 2012, nebo zpráva o Operačním programu Praha adaptabilita (dále OPPA) „Rozvoj a zkvalitnění DSP Architektura a urbanismus“. V této souvislosti AK konstatuje, že zveřejněná sdělení a instrukce poskytují úplnou a dobře strukturovanou informaci zájemcům o doktorské studium a zejména bezpečnou oporu pro jeho studenty.

Společné údaje ke všem DSO:

- **výzkumná, vývojová a umělecká činnost**

Vědecká, výzkumná a další tvůrčí činnost plně odpovídá skutečnosti, že FA ČVUT v Praze představuje tradičně nejvýznamnější instituci zabývající se vysokoškolskou výukou i výzkumem v oblasti architektury a urbanismu. Tvůrčí činnost většiny pedagogů je sice zaměřena na vlastní architektonickou a urbanistickou tvorbu, realizovanou formou konkrétních projektů, mezi nimiž nechybí řada významných počinů, nicméně vzhledem ke dlouholeté tradici pojetí studia na FA ČVUT se doktorské studium nachází v meziprostoru mezi inženýrským a humanisticko-uměleckým studiem, a proto se může FA ČVUT pochlubit i závažnými publikačními výsledky na poli dějin a teorie architektury a památkové péče. Navíc vedle individuální umělecké tvůrčí činnosti pedagogů a teoretických a publikačních výstupů bylo v uplynulých letech na fakultě řešeno i několik individuálních a kolektivních grantových projektů (6 projektů GA ČR), včetně zahraničních (2 projekty EU, 4 podporované granty z Nizozemí) souvisejících se zaměřením DSO, a několik z rezortních ministerstev, přičemž zapojení do grantových projektů je více méně rovnoměrné u všech oborů.

- **akademičtí pracovníci (garanti a školitelé)**

FA ČVUT v současnosti nepochybně soustřeďuje největší počet výrazných osobností české

architektury i její teoretické reflexe, jak o tom svědčí jejich tvůrčí činnost (významné architektonické realizace) i četné publikační aktivity. Na fakultě pravidelně probíhají habilitační a profesorská řízení před Vědecko-uměleckou radou, složenou z reprezentativního výběru odborníků.

Na zajištění DSP se podílí celkem 37 školitelů, kteří podle potřeby působí ve všech čtyřech DSO. Odborná, publikační i tvůrčí činnost všech školitelů odpovídá akreditovaným DSO, optimální je i jejich věková struktura. Průměrný počet prací na jednoho školitele je 3,6. K překročení maximálně stanoveného počtu pěti doktorandů dochází jen v případech, kdy se jedná o zvláště úspěšné školitele nebo v případě převzetí doktorandů odcházejícího školitele. Jde však o víceméně ojedinělé případy (celkem šest školitelů vede 6 – 9 doktorandů).

- **disertace**

Obecně lze konstatovat, že nesporně zvyšující se kvalita disertačních prací je výsledkem požadavků na doktorandy, systematictějšího vedení ze strany školitelů a také větší náročnosti při posuzování výsledné disertační práce při obhajobách.

Disertační práce od roku 2010 jsou v elektronické podobě v kompletním znění zveřejněny na webové stránce FA ČVUT, kde je umístěn i kompletní seznam starších disertačních prací z let 2007–2012, které jsou v tištěné podobě k dispozici v knihovně Stavební fakulty ČVUT.

Fakulta nesleduje uveřejnění výsledků disertačních prací, nicméně vytváří předpoklady k uveřejňování jejich dílčích výsledků v průběhu studia podněcováním, sledováním a finančním stimulováním publikačních aktivit doktorandů.

- **kritéria a hodnocení povinnosti studentů**

Kreditový systém není zaveden; hodnocení studia se provádí jednou ročně, a to v souvislosti s hodnocením individuálních studijních plánů doktorandů za uplynulý akademický rok. Na základě interního auditu doktorského studia provedeného v roce 2011 byla zavedena důslednější roční kontrola plnění povinností. Princip hodnocení, jeho kritéria, stejně jako termíny a zodpovědnost s cílem co nejvíce objektivizovat proces hodnocení, velmi přesně vymezuje vypracovaná metodika. Supervizi hodnocení, na jehož základě dochází k pokračování nebo ukončení studia, provádí komise sestávající z děkana FA ČVUT, zástupce akademického senátu a vedoucích oborových rad.

- **mobilita studentů**

Vzhledem k celkovému množství není počet studentů DSP, kteří ve sledovaném období v průběhu svého studia absolvovali pobyt na vysoké škole nebo výzkumné instituci v zahraniční příliš vysoký. Nicméně byl uskutečněn 1 roční zahraniční pobyt financovaný technickou univerzitou v Curychu (Švýcarsko) a několik krátkodobých zahraničních odborných stáží ve Velké Británii, Norsku a Rakousku, financovaných z projektu OPPA „Rozvoj a zkvalitnění doktorského studijního programu architektura a urbanismus na FA ČVUT“.

I. Architektura, teorie a tvorba

Výzkumná, vývojová a umělecká činnost

V hodnoceném období byl řešen jeden grant GA ČR (2006–2008 *Experimentální metody projektování – nové trendy v metodice návrhu architektonických a inženýrských děl*) a 3 granty podporované Nizozemským ministerstvem zahraničních věcí.

Akademičtí pracovníci (garanti a školitelé)

Oborová rada, která byla schválena roku 2009 na jednání Vědecko-umělecké rady FA ČVUT, je tvořena 9 významnými osobnostmi z oblasti výtvarné praxe a teorie, vedle 4 interních pracovníků zahrnuje 5 externích členů, kteří jsou předními odborníky, architekty a teoretiky z podobně orientovaných vysokoškolských a akademických pracovišť. S výjimkou jednoho jsou všichni členové oborové rady profesory nebo docenty.

Garant DSO Prof. Ing. arch. Matúš Dulla, DrSc. splňuje standardy AK a jeho publikační a další tvůrčí činnost plně odpovídají zaměření studijního oboru.

Disertační práce

V hodnoceném období bylo ukončeno a obhájeno celkem 15 disertačních prací, jejichž odborná úroveň je velmi dobrá a bez výraznějších kvalitativních výkyvů.

Studenti a absolventi

Celkový počet studentů (za posledních 5 let)	Počet absolventů	Počet stávajících studentů	
		prezenční forma	kombinovaná forma
59	15	47	23

II. Obor Urbanismus a územní plánování

Výzkumná, vývojová a umělecká činnost

V hodnoceném období je řešen jeden grant GA ČR (2011–2013 *Sémantická analýza městského prostředí*) a 3 zahraniční granty související se zaměřením DSO.

Akademičtí pracovníci (garanti a školitelé)

Oborová rada, která byla schválena roku 2009 na jednání Vědecko-umělecké rady FA ČVUT, je tvořena 11 významnými osobnostmi z oblasti výtvarné praxe a teorie, vedle 5 interních pracovníků zahrnuje 6 externích členů, kteří jsou předními odborníky, architekty a teoretiky z podobně orientovaných vysokoškolských a akademických pracovišť a vzhledem k zaměření DSO rovněž ve větší míře z praxe. To zdůvodňuje i skutečnost, že někteří z externích členů nejsou habilitováni.

Garant DSO Prof. Ing. arch. Karel Maier, CSc. splňuje standardy AK a jeho publikační a další tvůrčí činnost plně odpovídají zaměření studijního oboru.

Disertační práce

V hodnoceném období bylo ukončeno a obhájeno 9 disertačních prací, jejichž odborná úroveň je bez výraznějších kvalitativních výkyvů.

Studenti a absolventi

Celkový počet studentů (za posledních 5 let)	Počet absolventů	Počet stávajících studentů	
		prezenční forma	kombinovaná forma
45	9	31	10

III. Obor Dějiny architektury a památková péče

Výzkumná, vývojová a umělecká činnost

V hodnoceném období byly úspěšně řešeny dva grantové projekty GA ČR (2005–2007 *Benedikt Ried: architekt mezi gotikou a renesancí*; 2009–2010 *Renesance a humanismus v Praze: struktury a souvislosti*) a v současné době je řešen jeden projekt (2011–2013 *Kolektivní bydlení – utopie české architektury 1900–1989*) související se zaměřením DSO.

Akademičtí pracovníci (garanti a školitelé)

Oborová rada, která byla schválena roku 2009 na jednání Vědecko-umělecké rady FA ČVUT, je tvořena 15 významnými osobnostmi z oblasti výtvarné praxe a teorie, vedle 8 interních pracovníků zahrnuje 7 externích členů, kteří jsou významnými odborníky, architekty, historiky a teoretiky architektury a památkové péče z podobně orientovaných vysokoškolských a akademických pracovišť a vzhledem k zaměření DSO rovněž z praxe. To zdůvodňuje fakt, že někteří z externích členů nejsou habilitováni.

Garant DSO Prof. Ing. arch. Akad. arch. Václav Girsá splňuje standardy AK a jeho publikační a další tvůrčí činnost plně odpovídají zaměření studijního oboru.

Disertační práce

V hodnoceném období bylo ukončeno a obhájeno 14 disertačních prací, velmi dobré a hlavně vyrovnané odborné kvality. Svědčí o tom mj. i skutečnost, že dvě z nejlepších byly publikovány tiskem.

Studenti a absolventi

Celkový počet studentů (za posledních 5 let)	Počet absolventů	Počet stávajících studentů	
		prezenční forma	kombinovaná forma
33	14	20	18

IV. Obor Architektura, stavitelství a technologie

Výzkumná, vývojová a umělecká činnost

V hodnoceném období byl úspěšně řešen jeden grantový projekt GA ČR (2006–2008

Experimentální metody projektování – nové trendy v metodice návrhu architektonických a inženýrských děl) související se zaměřením DSO.

Akademičtí pracovníci (garanti a školitelé)

Oborová rada, která byla schválena roku 2009 na jednání Vědecko-umělecké rady FA ČVUT, je tvořena 13 významnými osobnostmi z oblasti výtvarné praxe a teorie, vedle 4 interních pracovníků zahrnuje 5 externích členů, kteří jsou předními odborníky, architekty a technology z podobně orientovaných vysokoškolských a akademických pracovišť. S výjimkou jednoho externího člena z praxe jsou zbývající členové oborové rady profesory nebo docenty.

Garant DSO Doc. Ing. Karel Lorenz, CSc. splňuje standardy AK a jeho publikační a další tvůrčí činnost odpovídají zaměření studijního oboru.

Disertační práce

V hodnoceném období bylo ukončeno a obhájeno 13 disertačních prací, jejichž odborná úroveň je bez výraznějších kvalitativních výkyvů.

Studenti a absolventi

Celkový počet studentů (za posledních 5 let)	Počet absolventů	Počet stávajících studentů	
		prezenční forma	kombinovaná forma
18	13	14	14

Závěry

Doktorské studium na FA ČVUT vykazuje jasnou tendenci k systematictějšímu vedení a větší náročnosti. O jeho zvyšující se úrovni prokazatelně svědčí výsledky dosažené v hodnoceném období. Řešení operačního programu OPPA využilo vedení fakulty mj. k uvědomění si a jasnému definování smyslu a povahy specifčnosti tohoto studia, které se na FA ČVUT nachází v meziprostoru mezi inženýrským a humanistické-uměleckým studiem. Tato skutečnost jednoznačně vyplývá z promyšlených a cílevědomých formulací závěrů sebehodnotící zprávy. Jako mimořádně šťastné se ukázalo i zřízení pozice koordinátorky DSP a následně i inovovaná, systematická organizace studia, přispívající k důsledné práci se školiteli a doktorandy. Důsledky těchto opatření se projevily nejen ve viditelném zlepšení organizační i obsahové úrovně doktorského studia na FA ČVUT, ale markantně také ve zvyšující se kvalitě jeho výstupů – v disertačních pracích. K silným stránkám doktorského studia na FA ČVUT patří nepochybně jeho otevřenost, pestrost a zjevně i jeho přitažlivost jak pro absolventy magisterského studia architektury, tak i pro absolventy příbuzných, ale nearchitektonicky zaměřených oborů, konkrétně pro pracovníky památkové péče, kteří nacházejí na FA ČVUT nejucelenější podmínky pro absolvování třetího stupně vzdělávání.

AK konstatuje, že na FA ČVUT jsou vytvořeny nejlepší předpoklady pro další rozvoj náročného a kvalitního DSP.

Doporučení pro vedení vysoké školy

- v intencích závěrů sebehodnotící zprávy zvážit zavedení kreditového systému
- snažit se posílit mobilitu studentů
- pokud možno nepřekračovat v budoucnosti maximálně stanovený počet 5 doktorandů na školitele

Závěry k akreditaci studijních programů:

a) AK souhlasí s prodloužením platnosti akreditace doktorského studijního programu *Architektura a urbanismus* se studijními obory *Architektura, teorie a tvorba, Urbanismus a územní plánování, Dějiny architektury a památková péče* a *Architektura, stavitelství a technologie* do 31.12.2020.

b) AK souhlasí s prodloužením platnosti akreditace doktorského studijního programu *Architecture and Urbanism* se studijními obory *Architecture – Theory and Design, Urban Design and Spatial Planning, History of Architecture and Monument Conservation* a *Architecture, Building and Technology* s výukou v anglickém jazyce do 31.12.2020.